

หลักการดำเนินคดีกฎหมายปกครองเบื้องต้น

- คดีใดบ้างจะอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง
ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒
“มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดย
ไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มี
อำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน
หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็น
การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิด
กับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทาง
ปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง
หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่
ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล
เพื่อบังคับให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น ”

- อย่างไรก็ตาม คดีพิพาทที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามกระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญา ไม่ใช้การละเลยหรือล่าช้าเกินสมควร เมื่ออำนาจดังกล่าวไม่ใช่อำนาจทางปกครอง
การละเลยไม่ใช่อำนาจดังกล่าวหรือใช้อำนาจดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงไม่ใช่มูลเหตุให้เกิดข้อพิพาท
อันอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังกล่าว แต่คดีพิพาทที่เกิด

จากการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง ตามแนวคำวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ได้แก่

(๑) คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๑/๒๕๔๓/ วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายในความผิดทางอาญารฐานหนึ่งร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว มีความเห็นว่าสมควรสั่งฟ้องผู้ต้องหา อัยการเห็นฟ้องด้วยก็ยื่นฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยต่อศาล แต่ศาลพิพากษายกฟ้องเนื่องจากโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานมาสืบให้ศาลเชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิด คดีถึงที่สุด ผู้เสียหายกลับมาฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่พนักงานสอบสวนอยู่ในสังกัด เรียกค่าเสียหายเป็นคดีละเมิดต่อศาลต่อศาลปกครองว่า พนักงานสอบสวนละเลยต่อหน้าที่ไม่รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลายทั้งปวงที่สามารถพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยว่า ไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง เพราะเป็นคดีพิพาทอันเกิดจากการที่พนักงานสอบสวนละเลยต่อหน้าที่ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๒) คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๒/๒๕๔๓/ วินิจฉัยว่า พนักงานสอบสวนจับผู้ต้องหามาได้แล้วซึ่งผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน มีผู้ต้องหาหลายคนคดีถูกขังเดียวกันผู้ต้องหาเกิดชกต่อยกัน ทำให้มีผู้ต้องหารายหนึ่งถึงแก่ความตาย ทายาทของผู้ต้องหารายที่ถึงแก่ความตายฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติกล่าวหาว่าพนักงานสอบสวนละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้ผู้ต้องหาทำร้ายกันจนกระทั่งผู้ต้องหาถึงแก่ความตาย เรียกค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดู ค่ารักษาพยาบาลก่อนที่จะถึงแก่ความตาย ค่าปลงศพ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยว่า คดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง เพราะเป็นคดีพิพาทอันเกิดจากการที่พนักงานสอบสวนละเลยต่อหน้าที่ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา